EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 19.12.2018.
COM(2018) 856 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

OTRAIS ZIŅOJUMS SASKAŅĀ AR VĪZU REŽĪMA ATCELŠANAS APTURĒŠANAS MEHĀNISMU

{SWD(2018) 496 final}

I. Ievads

Bezvīzu režīms sniedz būtiskus ieguvumus iedzīvotājiem un stiprina sociālās, kultūras un ekonomiskās saites starp ES un tās partnervalstīm. Taču bezvīzu režīms arī paredz pienākumu uzturēt ar vīzu režīma liberalizācijas dialogiem panākto progresu un nodrošināt labi pārvaldītu migrācijas un drošības vidi, citstarp īstenojot ES tiesību aktu kopumam pielāgotu vīzu politiku.

Šis **Otrais ziņojums saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu** ir sagatavots, Komisijai pildot pienākumu pārraudzīt, vai trešās valstis nepārtraukti ievēro ar vīzu režīma liberalizāciju saistītās prasības, un vismaz reizi gadā[1] ziņot par šiem jautājumiem Eiropas Parlamentam un Padomei. Pārskata perioda sākums ir datums, kad 2017. gada decembrī tika pieņemts Pirmais ziņojums saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu[2]. Ģeogrāfiskā ziņā ziņojums joprojām aptver tās valstis, kuras ir sekmīgi noslēgušas vīzu režīma liberalizācijas dialogu. Tajā atkal ir aplūkotas konkrētas jomas[3], kurās jāveic turpmāki pasākumi, lai nodrošinātu panāktā progresa noturību. Tāpēc šajā ziņojumā, tāpat kā Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu, nav aplūkoti līdz šim stabili izpildītie kritēriji un saistības.

Ziņojumā sniegtie statistikas dati attiecas uz 26 ES dalībvalstīm, kurās piemēro Regulu (ES) 2018/1806, un četrām Šengenas asociētajām valstīm (turpmāk "Šengenas un asociēto valstu zona")[4]. Konkrēto jomu novērtējuma pamatā galvenokārt ir informācija, ko *Eurostat*[5] ir sniegušas Šengenas un asociēto valstu zonas valstis un ES aģentūras (Eiropols, *eu-LISA*, Eiropas Patvēruma atbalsta birojs, Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra un *Eurojust*), kā arī informācijas apmaiņa starp Komisiju, Eiropas Ārējās darbības dienestu un valstīm, kurām piemēro bezvīzu režīmu. Šo ziņojumu papildina **Komisijas dienestu darba**

---

1 Atbilstīgi 8. panta 4. punktam Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 14. novembra Regulā (ES) 2018/1806, ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas (OV L 303, 28.11.2018., 39. lpp.).

2 COM(2017) 815 final.

3 Tāpat kā pagājušajā gadā konkrētās jomas ir noteiktas atbilstīgi katras valsts attiecīgajam vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānam. Šajā ziņojumā uzmanība ir pievērsta šādām konkrētām jomām: Albānija (neatbilstīga migrācija, tiesībaizsardzība, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija), bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika (neatbilstīga migrācija, organizētā noziedzība), Bosnija un Hercegovina (neatbilstīga migrācija, organizētā noziedzība, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija), Melnkalne (neatbilstīga migrācija, organizētā noziedzība), Serbija (neatbilstīga migrācija, vīzu politika, organizētā noziedzība, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija), Moldova (neatbilstīga migrācija, korupcijas apkarošana), Gruzija (neatbilstīga migrācija, organizētā noziedzība, korupcijas apkarošana) un Ukraina (neatbilstīga migrācija, organizētā noziedzība, korupcijas apkarošana). Komisija vēl aizvien rūpīgi uzrauga, kā tiek īstenoti kritēriji attiecībā uz dokumentu drošību, diskriminācijas novēršanu un neaizsargātu iedzīvotāju grupu stāvokli. Komisija turpina pārraudzīt arīdzan vispārējo stāvokli iekšlietu un tieslietu jomā, kas arī ir svarīga vīzu režīma liberalizācijas saistību īstenošanai, un attiecībā uz Rietumbalkānu valstīm, ar kurām ir bezvīzu režīms, tā par šo jomu ziņo ES paplašināšanās tiesību aktu kopuma satvarā, savukārt attiecībā uz Austrumu partnerības valstīm — attiecīgo asociācijas nolīgumu īstenošanas satvarā.

4 Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehijas Republika, Dānija, Francija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Itālija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija un Zviedrija, kā arī Islande, Lihtenšteina, Norvēģija un Šveice.

5 *Eurostat* statistiku pastāvīgi atjaunina Šengenas un asociēto valstu zonas valstu iestādes, laika gaitā sniedzot precīzākus datus. Ņemot vērā minēto, statistikas dati par iepriekšējiem gadiem (arī par laikposmu, ko aptver Pirmais ziņojums saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu) ir retroaktīvi atjaunināti, izmantojot ziņojuma sagatavošanas laikā pieejamo visjaunāko informāciju.

dokuments, kurā ir sniegta plašāka pamatinformācija par konstatētajām norisēm konkrētajās jomās.

II. Konkrētu jomu novērtējums pēc vīzu režīma liberalizācijas kritērijiem

II.1 Rietumbalkānu valstis

Albānija

Neatbilstīga migrācija, tostarp atpakaļuzņemšana

Ar neatbilstīgu migrāciju saistītās problēmas — laika periodā no 2016. gada līdz 2017. gadam kopējais ieceļošanas atteikumu skaits palielinājās par 13 % (no 30 305 līdz 34 310). Pieauga arī nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits — par apmēram 11 % (no 33 445 nelikumīgas uzturēšanās gadījumiem 2016. gadā līdz 37 325 gadījumiem 2017. gadā). Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras dati liecina, ka neatbilstīgas migrācijas problēmu jomā laikposmā no 2017. gada pirmā pusgada līdz 2018. gada pirmajam pusgadam samazinājās ieceļošanas atteikumu un nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits[6]. Patvēruma pieteikumu skaits 2018. gada pirmajā pusgadā samazinājās par 32 %, salīdzinot ar 2017. gada pirmo pusgadu (no 12 635 līdz 8525). Patvēruma atzīšanas līmenis 2017. gadā bija 5,19 % (tas ir palielinājies, salīdzinot ar 2016. gadu, kad tas bija 2,12 %)[7]. Atpakaļuzņemšana un atgriešanās norit bez sarežģījumiem — valsts ātri reaģē uz atpakaļuzņemšanas pieprasījumiem, kas saņemti no dalībvalstīm gan attiecībā uz saviem, gan trešo valstu valstspiederīgajiem. Atgriešanas rādītājs (2017. gadā pārsniedza 100 %[8]) liecina, ka izraidītie Albānijas valstspiederīgie ir faktiski atgriezušies (2017. gadā 29 850). Šis labais rezultāts ir jāsaglabā.

Albānija ir veikusi pasākumus, kuri ir noteikti Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu, lai reaģētu uz problēmām neatbilstīgas migrācijas jomā, jo īpaši Albānijas valstspiederīgo iesniegtajiem nepamatotajiem patvēruma pieteikumiem. Albānija ir guvusi labus rezultātus neatbilstīgas migrācijas novēršanas rīcības plāna īstenošanā; šis plāns ir vērsts uz operatīvo sadarbību neatbilstīgas migrācijas pārvaldības, nepavadītu nepilngadīgo identifikācijas un aizsargāšanas, kā arī dokumentu viltošanas apkarošanas jomā. Valsts arī turpināja pilnveidot operatīvo sadarbību ar dalībvalstīm, kuras visvairāk ietekmē neatbilstīgā migrācija. Lai veicinātu izpratni par tiesībām un pienākumiem saistībā ar bezvīzu režīmu, Albānijas iestādes rīkoja informatīvas kampaņas, ko translēja visi valsts televīzijas kanāli.

Sabiedriskā kārtība un drošība

Albāņu valodā runājošu noziedznieku organizētas grupas parasti darbojas vairākās noziedzīgās jomās, un arī ES tās sevišķi aktīvi veic ļoti dažādas noziedzīgās darbības. Šīs

[6] Pamatojoties uz Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras datiem, kas ir pieejami par laikposmu līdz 2018. gada vidum. *Eurostat* statistika ir pieejama tikai par katru gadu (izņemot datus par patvērumu).

[7] Tas nozīmē, ka attiecīgās patvēruma iestādes par 93,78 % iesniegto patvēruma pieteikumu ir pieņēmušas negatīvu lēmumu. Tie ir 24 603 patvēruma pieteikumi no 26 235 patvēruma pieteikumiem, ko 2017. gadā Šengenas un asociēto valstu zonas valstīs iesniedza Albānijas valstspiederīgie.

[8] To personu skaits, kuras attiecīgajā gadā atgriežas, ir salīdzināts ar tajā pašā gadā izdoto atgriešanas rīkojumu skaitu. Atgriešanas rādītājs, kas pārsniedz 100 %, norāda, ka valsts efektīvi risina iepriekšējos gados iekavētās atgriešanas lietas.

organizētās noziedzīgās grupas nodarbojas ar heroīna kontrabandu lielos apmēros un kontrabandas maršrutos sadarbojas ar turku un albāņu valodā runājošu noziedznieku organizētām grupām. Vairākas nozīmīgas vietas Albānijā ir bijušas radikalizācijas un vervēšanas centri, taču ir samazinājies to savervēto ārvalstu kaujinieku teroristu skaits, kuri dodas uz konflikta zonām Sīrijā un Irākā.

Albānija ir veikusi papildu darbības, lai uzlabotu tiesībaizsardzības centienu efektivitāti smagās un organizētās noziedzības apkarošanā, kā noteikts Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu prasīto pasākumu uzskaitījumā. 2018. gada maija beigās tika pieņemts marihuānas apkarošanas rīcības plāns. 2018. gada 5. oktobrī tika noslēgta darba vienošanās starp Albāniju un Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru. Saskaņā ar šo vienošanos Albānijas iestādēm varēs sniegt būtiski svarīgas speciālās zināšanas narkotiku apkarošanas jomā. Albānija ir noslēgusi darba vienošanos arī ar Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūru un kopš 2018. gada februāra piedalās ES programmā "Tiesiskums". Albānijas parlaments 2018. gada 1. novembrī ratificēja sadarbības nolīgumu ar Eiropolu, tāpēc 2019. gada sākumā Albānijā varēs norīkot Eiropola sadarbības koordinatoru. 2018. gada oktobrī tika noslēgts *Eurojust* un Albānijas sadarbības nolīgums.

Lai gan jaunais, 2017. gadā pieņemtais tiesību akts par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanu ir stiprinājis vispārējo tiesisko regulējumu, pēc *Moneyval* ziņojuma pieņemšanas Albānijai tika piemēroti pastiprināti turpmāki pasākumi[9]. Valdība 2018. gadā pieņēma rīcības plānu *Moneyval* ieteikumu izpildei.

Kopumā vīzu režīma liberalizācijas kritēriji joprojām tiek izpildīti. Lai gan ir pienācīgi īstenoti ar neatbilstīgu migrāciju saistīto problēmu risināšanas pasākumi, ir nepieciešami papildu centieni, lai panāktu uzlabojumus un rezultātu noturību. Jāveic pasākumi šādās jomās:

- jāturpina stiprināt robežkontroli, vienlaikus pilnībā ievērojot pamattiesības;
- jāturpina rīkot informācijas kampaņas par tiesībām un pienākumiem, ceļojot bez vīzas;
- jāturpina uzlabot kriminālvajāšanas un tiesībaizsardzības pasākumu efektivitāti, lai izskaustu organizēto noziedzību;
- ātri jāizpilda ieteikumi, kas publicēti *Moneyval* ziņojumā par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu / terorisma finansēšanas novēršanu.

<u>Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika</u>

Neatbilstīga migrācija, tostarp atpakaļuzņemšana

Ar neatbilstīgu migrāciju saistītās problēmas — laika periodā no 2016. gada līdz 2017. gadam kopējais ieceļošanas atteikumu skaits palielinājās par 28 % (no 2495 atteikumiem 2016. gadā līdz 3200 atteikumiem 2017. gadā). Pieauga arī nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits — salīdzinājumā ar 2016. gadu (4595) 2017. gadā tas palielinājās par 43 % (6555). Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras dati liecina, ka laikposmā no 2017. gada pirmā pusgada līdz 2018. gada pirmajam pusgadam ir novērots ieceļošanas atteikumu skaita pieaugums, taču nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits nav audzis. 2018. gada pirmajā pusgadā tika

[9] https://rm.coe.int/moneyval-56th-plenary-report-august-2018-eng-fin/16808d593a.

iesniegti 2360 patvēruma pieteikumu, proti, par 39 % mazāk nekā 2017. gada pirmajā pusgadā, kad kopumā tika iesniegti 3860 patvēruma pieteikumu. Patvēruma atzīšanas līmenis joprojām bija zems (2016. gadā — 0,81 % un 2017. gadā — 1,45 %). Atpakaļuzņemšana un atgriešanās norit bez sarežģījumiem, un šāds stāvoklis būtu jāsaglabā arī turpmāk. Atgriešanas rādītājs (2017. gadā tas sasniedza 130 %) liecina, ka izraidītie bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas valstspiederīgie ir faktiski atgriezušies (2017. gadā — 5580).

Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika turpināja veikt pasākumus, kuri ir noteikti Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu, jo īpaši ar neatbilstīgu migrāciju saistīto problēmu jomā. Ir pastiprināta robežkontrole, un tiek veiktas stingrākas dokumentu pārbaudes. Iekšlietu ministrija rīkoja robežpolicijas darbinieku mācības par cilvēktiesību ievērošanu. Stingrāk tiek īstenoti rīcības plāni par palīdzības palielināšanu neaizsargātām iedzīvotāju grupām, taču, lai attiecīgos pasākumus saglabātu, ir nepieciešami papildu centieni.

Sabiedriskā kārtība un drošība

Organizētā noziedzība — organizētas noziedzīgas grupas no bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas nodarbojas ar narkotiku tirdzniecību un izplatīšanu. Dažas no šīm grupām veic vairākas noziedzīgas darbības un ir iesaistītas arī citos nelikumīgas tirdzniecības (preču, cigarešu) veidos. No bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas uz ES joprojām tiek nelikumīgi izvesti arheoloģiski un reliģiski priekšmeti, kā arī kultūras priekšmeti. Lai gan visa gada laikā tika veikti vairāki kontrabandistu aresti, pierobežas zonās, jo īpaši pie robežas ar Grieķiju un Serbiju, aktīvi darbojas migrantu kontrabandas tīkli.

Iekšlietu ministrija ir veikusi narkotiku tirdzniecības apkarošanas operācijas un turpina cīņu pret organizēto noziedzību. Ir izveidota nacionālā darba grupa un mobilās vienības, lai novērstu cilvēku tirdzniecību un palīdzētu laikus identificēt potenciālos upurus. Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika un Melnkalne ir parakstījušas nolīgumu par sadarbību cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā. Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika ir izstrādājusi pati savu smagās un organizētās noziedzības radītā apdraudējuma novērtējumu, kā arī šādu reģionālu novērtējumu kopā ar Serbiju un Melnkalni. Ir uzlabojusies sadarbība tiesībaizsardzības jomā ar Rietumbalkānu partnervalstīm, Itāliju un Slovēniju, kā arī operatīvā sadarbība ar Eiropolu. Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika ir iecēlusi sadarbības koordinatoru, kas kopš 2018. gada novembra ir norīkots *Eurojust*.

Kopumā vīzu režīma liberalizācijas kritēriji joprojām tiek izpildīti. Taču izpildes jomā ir jāpanāk papildu uzlabojumi. Jāveic pasākumi šādās jomās:

- jāturpina stiprināt robežkontroli, vienlaikus pilnībā ievērojot pamattiesības;
- jāturpina rīkot informācijas kampaņas par tiesībām un pienākumiem, ceļojot bez vīzas;
- jāuzlabo tiesībaizsardzības pasākumu efektivitāte cīņā pret organizētās noziedzības tīkliem, jo īpaši narkotiku tirdzniecībā iesaistītiem tīkliem, un jāpanāk ticami rezultāti;
- aktīvāk jāizmeklē organizētu noziedzīgu grupu, jo īpaši migrantu kontrabandā iesaistīto grupu, darbība un jāpanāk to kriminālvajāšana.

<u>Bosnija un Hercegovina</u>

Neatbilstīga migrācija, tostarp atpakaļuzņemšana

Ar neatbilstīgu migrāciju saistītās problēmas — laika periodā no 2016. gada līdz 2017. gadam ieceļošanas atteikumu skaits nav palielinājies (attiecīgi 5150 un 5145), taču ir nedaudz, proti, par apmēram 13 % (no 3645 līdz 4135), pieaudzis nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits. Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras dati liecina, ka laikposmā no 2017. gada pirmā pusgada līdz 2018. gada pirmajam pusgadam ir novērots ieceļošanas atteikumu skaita pieaugums, taču nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits nav palielinājies. 2018. gada pirmajā pusgadā Bosnijas un Hercegovinas valstspiederīgie iesniedza 1080 patvēruma pieteikumu, tādējādi pieteikumu skaits ir samazinājies par 27 %, salīdzinot ar to pašu laikposmu 2017. gadā, kad tika iesniegti kopā 1485 patvēruma pieteikumi. Patvēruma atzīšanas līmenis 2016. gadā bija 3,10 %, bet 2017. gadā tas pieauga līdz 5,66 %. Ir rūpīgi jāpārrauga Bosnijas un Hercegovinas lēmums piešķirt bezvīzu ieceļošanas tiesības Ķīnas valstspiederīgajiem (lēmums ir spēkā no 2018. gada maija). Sadarbība atpakaļuzņemšanas un atgriešanās jomā norit bez sarežģījumiem. Atgriešanas rādītājs joprojām ir labs, taču to būtu jāturpina uzlabot, sadarbojoties ar visām dalībvalstīm (2017. gadā tas sasniedza 72 % un tika panākta 2680 Bosnijas valstspiederīgo faktiska atgriešanās).

Bosnija un Hercegovina ir veikusi pasākumus, kuri ir noteikti Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu. Ir īstenota stratēģija un rīcības plāns migrācijas un patvēruma jomā (2016.–2020. gadam). Ir rīkotas informācijas kampaņas par tiesībām un pienākumiem saistībā ar bezvīzu režīmu. Ministru padome 2018. gada 15. maijā pieņēma ārkārtas pasākumu rīcības plānu. Rīcības plāna īstenošanu ietekmēja koordinācijas trūkums atbildīgajos pārvaldības līmeņos. Šī problēma jo īpaši ietekmē robežpolicijas darbu, un tajā patlaban trūkst darbinieku.

Sabiedriskā kārtība un drošība

Organizētā noziedzība — Bosnija un Hercegovina ir viena no tām organizētu noziedzīgu grupu izcelsmes valstīm, par kurām visbiežāk tiek ziņots saistībā ar ES teritorijā veiktiem organizētiem noziedzīgiem nodarījumiem pret īpašumu, kā arī par cilvēku tirdzniecību un nelikumīgu narkotiku tirdzniecību. Turklāt Bosnija un Hercegovina ir galamērķis, kur nogādā dalībvalstīs zagtus transportlīdzekļus. Bosnijā un Hercegovinā joprojām ir ievērojami ieroču krājumi, un tas rada šaujamieroču nelikumīgas tirdzniecības risku. Bosnija un Hercegovina ir pieņēmusi jaunu Organizētās noziedzības apkarošanas stratēģiju un īsteno rīcības plānu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā.

Iestādes turpināja palielināt tiesībaizsardzības iestāžu spēju cīnīties pret organizēto noziedzību un veikt izmeklēšanu. Tomēr ir vajadzīgi uzlabojumi, lai garantētu tiesu iestāžu veiktu turpmāku pasākumu lielāku efektivitāti. Tiek īstenots Cilvēku tirdzniecības apkarošanas rīcības plāns 2016.–2019. gadam. 2017. gada maijā tika parakstīta vienošanās par sadarbības koordinatora norīkošanu Eiropolā. Pagaidām Bosnija un Hercegovina nav izraudzījusies valsts kontaktpunktu, kas paredzēts nolīgumā par operatīvo sadarbību ar Eiropolu. Kamēr nav izveidots valsts kontaktpunkts, Bosnija un Hercegovina nevar nosūtīt savu sadarbības koordinatoru uz Eiropolu.

Kopumā vīzu režīma liberalizācijas kritēriji joprojām tiek izpildīti. Taču izpildes ziņā ir jāpanāk papildu uzlabojumi, jo īpaši ar neatbilstīgu migrāciju saistītajās jomās. Jāveic pasākumi šādās jomās:

- jāpalielina pietiekamu līdzekļu efektīva un ilgtspējīga piešķiršana robežu pārvaldībai un jāturpina stiprināt robežkontroles pasākumus, arī saistībā ar identifikācijas un reģistrācijas pasākumiem, pilnībā ievērojot pamattiesības;
- jāturpina rīkot informācijas kampaņas par tiesībām un pienākumiem, ceļojot bez vīzas;
- jāizraugās valsts kontaktpunkts, kas ir prasīts ar Eiropolu noslēgtajā sadarbības nolīgumā;
- jāveic papildu pasākumi, lai efektīvi novērstu un apkarotu organizēto noziedzību un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, saskaņojot tiesībaizsardzības iestāžu darbības.

Melnkalne

Neatbilstīga migrācija, tostarp atpakaļuzņemšana

Ar neatbilstīgu migrāciju saistītās problēmas — laika periodā no 2016. gada līdz 2017. gadam ieceļošanas atteikumu skaits ir palielinājies par apmēram 63 % (no 335 līdz 545), savukārt nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits 2017. gadā pieauga par 42 % (2017. gadā — 810, salīdzinot ar 570 gadījumiem 2016. gadā). Tomēr absolūtā izteiksmē skaitļi joprojām ir mazi. Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras dati liecina, ka laikposmā no 2017. gada pirmā pusgada līdz 2018. gada pirmajam pusgadam nedaudz palielinājās ieceļošanas atteikumu un nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits. 2018. gada pirmajā pusgadā Melnkalnes valstspiederīgie iesniedza 330 patvēruma pieteikumu, tādējādi pieteikumu skaits ir samazinājies par 38 % salīdzinājumā ar to pašu laikposmu 2017. gadā, kad tika iesniegti kopumā 530 patvēruma pieteikumu. Kopumā visā 2017. gadā, salīdzinot ar 2016. gadā iesniegtajiem 1830 pieteikumiem, tika iesniegti 970 patvēruma pieteikumu (samazinājums par 47 %). Patvēruma atzīšanas līmenis ir zems (2016. gadā — 0,96% un 2017. gadā — 2,10%). Atpakaļuzņemšana un atgriešanās norit bez sarežģījumiem — valsts ātri reaģē uz atpakaļuzņemšanas pieprasījumiem, kas saņemti no dalībvalstīm gan attiecībā uz saviem, gan trešo valstu valstspiederīgajiem. Atgriešanas rādītājs (2017. gadā pārsniedza 100 %) liecina, ka no ES izraidītie Melnkalnes valstspiederīgie ir faktiski atgriezušies Melnkalnē (2017. gadā — 820), un šī tendence ir jāsaglabā.

Melnkalne ir veikusi pasākumus, kuri ir noteikti Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu. 2018. gadā valsts nerīkoja kampaņu plašsaziņas līdzekļos par tiesībām un pienākumiem, ceļojot bez vīzas, bet šāda kampaņa ir paredzēta 2019. gadā. Lai uzlabotu atpakaļuzņemto valstspiederīgo reintegrāciju, valdība 2018. gada martā pieņēma jaunu Rīcības plānu atbilstīgi stratēģijai par tādu personu reintegrāciju, kas atgriezušās saskaņā ar atpakaļuzņemšanas nolīgumiem. 2018. gada februārī tika pieņemts jaunais likums par ārvalstniekiem, tādējādi pielīdzinot likumīgas un neatbilstīgas migrācijas tiesisko regulējumu ES regulējumam. Likums par ārvalstnieku starptautisko aizsardzību un pagaidu aizsardzību stājās spēkā 2018. gada 1. janvārī.

Melnkalne 2018. gada 22. novembrī pieņēma ieguldītāju pilsonības programmu. Ieguldītāju pilsonības programma ir rūpīgi jāpārrauga, jo tā varētu radīt migrācijas un drošības riskus. Tādēļ būtu jāveic attiecīgas pārbaudes par to, vai piemērota pienācīga rūpība, un drošības pārbaudes.

Sabiedriskā kārtība un drošība

Saistībā ar **organizēto noziedzību** bažas joprojām rada narkotiku tranzīts caur Melnkalni uz ES. Organizētas noziedzīgas grupas aktīvi nodarbojas ar marihuānas un kokaīna nelikumīgu

tirdzniecību (tām ir tieša saikne ar noziedzīgām grupām Dienvidamerikā). Lai gan vairākas Melnkalnes iestāžu iniciatīvas samazināt šaujamieroču daudzumu ir bijušas sekmīgas, tie joprojām ir plaši pieejami. Melnkalne ir nozīmīga tranzītvalsts un potenciāla viltotu un kontrabandas cigarešu izcelsmes valsts.

Melnkalne sekmīgi sadarbojas ar Eiropolu un Interpolu. Pakāpeniski nostiprinās policijas sadarbība ar ES dalībvalstīm, ko pierāda nesenās kopīgās policijas operācijas. Arī sadarbība ar *Eurojust* notiek bez sarežģījumiem, un 2018. gadā Melnkalne bija iesaistīta 16 *Eurojust* reģistrētu lietu izmeklēšanā. Kopš 2017. gada notiek izmeklēšana vairākās plaša mēroga krimināllietās, kurās ir ierosināts atsevišķs kriminālprocess par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Melnkalne 2018. gada jūlijā pieņēma grozījumus Likumā par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu, kā arī Likumā par ierobežojošiem starptautiskiem pasākumiem. Lai uzlabotu cīņu pret cilvēku tirdzniecību un migrantu kontrabandu, policijas dienestā tika izveidota specializēta nodaļa. Melnkalne un bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika 2018. gada 20. jūlijā parakstīja nolīgumu par sadarbību cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā. Tomēr joprojām nav palielinājies izmeklēto cilvēku tirdzniecības lietu skaits un šajā jomā sākto kriminālprocesu skaits.

Kopumā vīzu režīma liberalizācijas kritēriji joprojām tiek izpildīti. Taču izpildes jomā ir jāpanāk papildu uzlabojumi. Jāveic pasākumi šādās jomās:

- jāturpina rīkot informācijas kampaņas par tiesībām un pienākumiem, ceļojot bez vīzas;
- jāapvieno rezultāti, kas gūti organizētās noziedzības apkarošanas jomā, tostarp cilvēku tirdzniecības, narkotiku tirdzniecības, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un augstā korupcijas līmeņa apkarošanas jomā.

Serbija

Neatbilstīga migrācija, tostarp atpakaļuzņemšana

Ar **neatbilstīgu migrāciju saistītās problēmas** — laika periodā no 2016. gada līdz 2017. gadam ieceļošanas atteikumu skaits nepalielinājās (no 8070 līdz 7910), savukārt Serbijas valstspiederīgo nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits laikā no 2016. gada līdz 2017. gadam pieauga par 31 % (no 11 180 līdz 14 665 2017. gadā). Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras dati liecina, ka laikposmā no 2017. gada pirmā pusgada līdz 2018. gada pirmajam pusgadam pieauga ieceļošanas atteikumu skaits un nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits. 2018. gada pirmajā pusgadā Serbijas valstspiederīgie iesniedza 3460 patvēruma pieteikumu, tādējādi pieteikumu skaits ir samazinājies par vairāk nekā 20 %, salīdzinot ar to pašu laikposmu 2017. gadā, kad tika iesniegti kopumā 4375 patvēruma pieteikumi. Kopējais patvēruma pieteikumu skaits 2017. gadā bija 8325, un tas ir par 38 % mazāks nekā 2016. gadā, kad tika iesniegti 13 515 pieteikumu. Patvēruma atzīšanas līmenis joprojām ir zems (1,57 % 2016. gadā un 3,23 % 2017. gadā). Atgriešanas rādītājs (2017. gadā pārsniedza 100 %) liecina, ka no ES izraidītie Serbijas valstspiederīgie ir faktiski atgriezušies Serbijā (2017. gadā — 7920). Sadarbība ar Serbiju tās valstspiederīgo atpakaļuzņemšanas un atgriešanās jomā norit bez sarežģījumiem un būtu jāturpina. Tomēr bažas joprojām rada tas, ka pastāvīgi netiek īstenots ES un Serbijas nolīguma par atpakaļuzņemšanu noteikums par trešo valstu valstspiederīgajiem, jo īpaši attiecībā uz Rumāniju un Bulgāriju.

Serbija ir veikusi pasākumus, kuri ir noteikti Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu. Kopš 2017. gada septembra Belgradā ir norīkots Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras reģionālās sadarbības koordinators.

Komisija 2017. gada decembrī pieņemtajā Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu pauda bažas par Serbijas piešķirto bezvīzu režīmu Irānas valstspiederīgajiem. Tā kā ievērojams skaits Irānas valstspiederīgo iespēju bez vīzas ieceļot Serbijā izmanto ļaunprātīgi, lai iekļūtu ES, šis lēmums ārkārtīgi kaitē drošas un neapdraudētas migrācijas pārvaldībai. Pieejamie statistikas dati liecina, ka laika periodā no 2017. gada 2. septembra līdz 2018. gada 16. oktobrim iebraucot tika reģistrēti 46 493 Irānas valstspiederīgie, bet izbraucot — 33 568. Saistībā ar to Komisija atzinīgi vērtē Serbijas paziņojumu par bezvīzu statusa izbeigšanu attiecībā uz Irānas valstspiederīgajiem, kas stājas spēkā 2018. gada 17. oktobrī. Bezvīzu statuss, ko Serbija piešķīrusi citām valstīm, kuras ir iekļautas to valstu ES sarakstā, kurām vajadzīga vīza, joprojām rada bažas saistībā ar iespējamiem migrācijas un drošības riskiem un ir rūpīgi jāpārrauga. Šāds risks nesen tika novērots saistībā ar Indijas valstspiederīgajiem, kuri, kā konstatēts, ļaunprātīgi izmanto Serbijas piešķirto bezvīzu režīmu, līdzīgi kā to dara Irānas valstspiederīgie. Turklāt migrācijas un drošības risku dēļ arī vīzu izdošanas procedūra būtu jāpielīdzina ES vīzu politikas standartiem, jo īpaši attiecībā uz vīzas pieteikuma iesniedzēju pārbaudēm.

Sabiedriskā kārtība un drošība

Organizētā noziedzība — Serbija joprojām ir viena no tām valstīm, par kuru valstspiederīgajiem visbiežāk tiek ziņots saistībā ar ES, īpaši Beļģijā, Francijā, Vācijā un Itālijā, veiktiem organizētiem noziedzīgiem nodarījumiem pret īpašumu. Serbija vēl aizvien ir arī viena no tām valstīm, kuru valstspiederīgie visbiežāk kļūst par upuriem cilvēku tirdzniecībā, kas notiek Rietumbalkānu reģionā. Organizētās noziedzīgās grupas, kurās ir Irānas valstspiederīgie, ir iesaistītas heroīna tirdzniecībā šajā maršrutā un Dienvidkaukāza maršrutā. Serbijā joprojām ir ievērojami ieroču krājumi, un tas rada šaujamieroču nelikumīgas tirdzniecības risku.

Lai aktīvāk cīnītos pret organizēto noziedzību, 2018. gada martā stājās spēkā Likums par valdības iestāžu organizāciju un jurisdikciju organizētās noziedzības, terorisma un korupcijas izskaušanā. Lai stiprinātu administratīvo spēju, 2018. gada jūnijā Serbija izveidoja jaunu koordinācijas struktūru nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai. Iekšlietu ministrijas un Eiropas Policijas akadēmijas darba vienošanās tika ratificēta 2018. gada martā un stājās spēkā 2018. gada aprīlī. Notiek gatavošanās Eiropola sadarbības koordinatora norīkošanai Serbijā.

Kopumā vīzu režīma liberalizācijas kritēriji joprojām tiek izpildīti. Taču izpildes jomā ir jāpanāk papildu uzlabojumi, jo īpaši saistībā ar nepieciešamību mazināt neatbilstīgu migrāciju. Jāveic pasākumi šādās jomās:

- jāturpina panākt atbilstību ES vīzu politikai, kas ir migrācijas pārvaldības kritēriju pastāvīgas izpildes priekšnosacījums;
- jāturpina stiprināt robežkontroli, vienlaikus pilnībā ievērojot pamattiesības;
- jāpaātrina ES un Serbijas nolīguma par trešo valstu valstspiederīgo atpakaļuzņemšanu faktiska īstenošana;
- jāturpina rīkot informācijas kampaņas par tiesībām un pienākumiem, ceļojot bez vīzas;

- iespējami drīz jāratificē sadarbības nolīgums ar Eiropolu, lai laikus būtu iespējams norīkot koordinatoru;
- jāturpina aktīvāk veikt uz izlūkdatiem balstītas izmeklēšanas, lai panāktu ilgtspējīgus rezultātus galīgo notiesāšanu un organizētās noziedzības izskaušanas jomā.

II.2 Austrumu partnerība

Moldova

Neatbilstīga migrācija, tostarp atpakaļuzņemšana

Ar **neatbilstīgu migrāciju** saistītās problēmas — laika periodā no 2016. gada līdz 2017. gadam ieceļošanas atteikumu skaits palielinājās par 56 % (no 4660 līdz 7270). Nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits ir nedaudz pieaudzis no 7660 2016. gadā līdz 8785 gadījumiem 2017. gadā (palielinājums par 15 %). Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras dati liecina, ka laikposmā no 2017. gada pirmā pusgada līdz 2018. gada pirmajam pusgadam ir audzis ieceļošanas atteikumu skaits un ievērojami kāpis nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits. Par patvēruma pieteikumiem jānorāda, ka pēc ievērojama krituma par vairāk nekā 50 % laikposmā no 2016. līdz 2017. gadam (no 3675 līdz 1610) 2018. gada pirmajā pusgadā tika reģistrēti kopumā 1665 pieteikumi, tādējādi to skaits ir par 128 % lielāks nekā tajā pašā periodā 2017. gadā (730 pieteikumu). Patvēruma atzīšanas līmenis ir zems (2016. gadā — 1,48 % un 2017. gadā — 1,35 %). Atgriešanas rādītājs (2017. gadā tas bija apmēram 83 %) ir ievērojami palielinājies, salīdzinot ar 2016. gadu (aptuveni 48 %) — 2017. gadā Moldovā faktiski atgriezās 3835 Moldovas valstspiederīgie. Sadarbība ar Moldovu atpakaļuzņemšanas un atgriešanās jomā norit bez sarežģījumiem un būtu jāturpina.

Moldova izpilda 2016.–2020. gada rīcības plānu, īstenojot Valsts migrācijas un patvēruma stratēģiju 2011.–2020. gadam. Moldova aktīvāk izstrādā mērķvirzītas informācijas kampaņas, lai izskaidrotu tiesības un pienākumus saistībā ar ceļošanu bez vīzas. Neaizsargātām iedzīvotāju grupām ir paredzētas īpašas informācijas kampaņas, citstarp par Šengenas un asociēto valstu zonas valstīs atļautā uzturēšanās termiņa pārsniegšanas risku un ar to saistītajiem sodiem. Moldova 2018. gada novembrī sāka īstenot ieguldītāju pilsonības programmu, kas ir rūpīgi jāpārrauga, jo varētu radīt migrācijas un drošības riskus. Tādēļ būtu jāveic attiecīgas pārbaudes par to, vai piemērota pienācīga rūpība, un drošības pārbaudes.

Sabiedriskā kārtība un drošība

Organizētas noziedzīgas grupas no Moldovas joprojām nopietni apdraud drošību, jo īpaši Austrijā, Francijā, Latvijā, Polijā un Vācijā. To galvenās darbības jomas ir noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu, tabakas izstrādājumu nelikumīga tirdzniecība, narkotiku (heroīna) tirdzniecība, krāpšana akcīzes nodokļa jomā, krāpšana ar maksājumu kartēm un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija. Krievu valodā runājošu noziedznieku organizētas grupas izmanto Moldovu kā tranzītvalsti nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai un ievešanai ES. Galvenie riska faktori saistībā ar terorismu ir Moldovas teritorijas izmantošana par tranzītzonu virzībā uz Tuvo Austrumu konfliktu zonām, radikalizāciju un algotņu darbībām Austrumukrainā. Moldovā palielinās sniegto kibernoziedzības pakalpojumu skaits un uzbrukumi bankas automātiem, piemēram, uzbrukumi melnajām kastēm.

Moldova ir veikusi dažus pasākumus, kuri ir noteikti Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu, tostarp pieņēmusi jaunu tiesību aktu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā, izveidojusi korupcijas apkarošanas operatīvās iestādes, paplašinājusi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu atgūšanas aģentūras darbības jomu un īstenojusi informācijas kampaņas par ceļošanu bez vīzas. Tomēr joprojām ir būtiskas nepilnības saistībā ar korupcijas apkarošanas kritērija izpildi. Tiesību aktu kopums par fiskālo reformu, ko pieņēma 2018. gada jūlijā, radīja bažas par politisko gribu apkarot korupciju. Tiesību aktu kopumā paredzētajās juridiskajās iniciatīvās ir iekļauta arī kapitāla un fiskālā amnestija, kas sākotnēji tika svītrota no likumdošanas programmas, ņemot vērā kritiku, ko papildus citiem pauda arī ES. Tajā ir iekļauta arī tā dēvētā "uzņēmējdarbības pakete", ar ko no jauna paredz vairāku ekonomisko noziegumu neatzīšanu par krimināli sodāmiem.

Kopumā vīzu režīma liberalizācijas kritēriji joprojām tiek izpildīti. Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu Komisija norādīja, ka korupcijas apkarošanas un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas kritēriju izpilde varētu būt apdraudēta, ja netiks veikti tūlītēji pasākumi, lai nodrošinātu nepārtrauktu un noturīgu izpildi. Tomēr daži no ieteiktajiem pasākumiem nav īstenoti. Ir jāveic tūlītēji pasākumi, lai risinātu problēmas neatbilstīgas migrācijas jomā, tostarp saistībā ar Moldovas valstspiederīgo iesniegtiem nepamatotiem patvēruma pieteikumiem. Moldovai arī steidzami jāīsteno tūlītēji pasākumi, lai nodrošinātu korupcijas apkarošanas kritērija izpildi. Jāveic pasākumi šādās jomās:

- jāstiprina robežkontrole, vienlaikus pilnībā ievērojot pamattiesības;
- jāturpina rīkot informācijas kampaņas par tiesībām un pienākumiem, ceļojot bez vīzas;
- jāstiprina operatīvā sadarbība, lai ātrāk samazinātos nepamatotu patvēruma pieteikumu skaits, kurus Šengenas un asociēto valstu zonas valstīs iesniedz Moldovas valstspiederīgie;
- tiesību akti fiskālo reformu jomā jāpielīdzina ES standartiem;
- jāstiprina Valsts Profesionālās godprātības iestādes darbība, ieceļot vajadzīgo skaitu profesionālās godprātības inspektoru; jānodrošina īpašumu deklarēšanas sistēmas efektīva īstenošana attiecībā uz visiem augsta līmeņa dalībniekiem;
- aktīvāk jārīkojas, lai panāktu rezultātus augsta līmeņa korupcijas apkarošanā, īstenotu Līdzekļu atgūšanas stratēģiju un nodrošinātu rūpīgu, objektīvu kriminālvajāšanu par krāpšanas gadījumiem banku nozarē, atgūtu nelikumīgi piesavinātus līdzekļus un bez liekas kavēšanās tiesātu par to atbildīgās personas.

Gruzija

Integrēta robežu pārvaldība, migrācijas pārvaldība un patvēruma politika

Ar neatbilstīgu migrāciju saistītās problēmas — laika periodā no 2016. gada līdz 2017. gadam ieceļošanas atteikumu skaits palielinājās par apmēram 200 % (no 810 līdz 2655), savukārt nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits periodā no 2016. gada (5240) līdz 2017. gadam (5860) nedaudz pieauga. Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras dati liecina, ka laikposmā no 2017. gada pirmā pusgada līdz 2018. gada pirmajam pusgadam ir ievērojami kāpis ieceļošanas atteikumu skaits un palielinājies nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits. Patvēruma pieteikumu skaits 2018. gada pirmajā pusgadā ir dubultojies, salīdzinot ar to pašu laikposmu 2017. gadā — 2018. gada pirmajā pusgadā tika iesniegti 9680 patvēruma pieteikumu, savukārt tajā pašā laikposmā 2017. gadā bija iesniegti 4770 pieteikumu. Galvenās

valstis, kuras skar šis pieteikumu skaita pieaugums, ir Vācija un Francija. Patvēruma atzīšanas līmenis 2016. gadā bija 14,09 % un 2017. gadā — 5,48 %, tātad tas būtiski samazinājās. Sadarbība ar Gruziju atpakaļuzņemšanas un atgriešanās jomā norit bez sarežģījumiem un būtu jāturpina. Atgriešanas rādītājs (2017. gadā apmēram 63 %) ir palielinājies, salīdzinot ar 2016. gadu (apmēram 56 %) — 2017. gadā faktiski atgriezās 4560 Gruzijas valstspiederīgo.

Gruzija ir veikusi pasākumus, kuri ir noteikti Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu, un ir turpinājusi rīkoties, lai reaģētu uz nepamatotiem patvēruma pieteikumiem un paplašinātu sadarbību ar dalībvalstīm, kuras visvairāk skar neatbilstīga migrācija.
Gruzija ir ieviesusi nozīmīgas likumdošanas izmaiņas, lai reaģētu uz patvēruma pieteikumu skaita palielināšanos un novērstu neatbilstīgu migrāciju, tostarp 2018. gada aprīlī tika grozīts Likums par civilstāvokļa aktiem (ar ko ierobežoja uzvārda maiņas noteikumus un nosacījumus). Gruzija ir panākusi progresu 2016.–2020. gada migrācijas stratēģijas un tās rīcības plāna īstenošanas jomā. 2018. gada oktobrī sāka īstenot trešo kārtu ES finansētajai informatīvajai kampaņai par tiesībām un pienākumiem bezvīzu režīmā, īpašu uzmanību pievēršot ES patvēruma procedūru ļaunprātīgas izmantošanas novēršanai. Gruzijas iestādes ir publicējušas bilingvālu rokasgrāmatu par likumīgu migrāciju un izstrādājušas Šengenas/ES mobilo lietotni, ar ko Gruzijas valstspiederīgie var aprēķināt uzturēšanās ilgumu Šengenas un asociēto valstu zonas valstīs un atlikušo uzturēšanās termiņa dienu skaitu, lai novērstu atļautā uzturēšanās termiņa pārsniegšanu.
Sabiedriskā kārtība un drošība

Gruzija joprojām ir viena no tām valstīm ārpus ES, kuras valstspiederīgo organizētas noziedzīgas grupas visbiežāk ir iesaistītas smagos un organizētos noziegumos ES, jo īpaši Francijā, Grieķijā, Itālijā, Spānijā, Vācijā un Zviedrijā. Noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu vēl aizvien ir galvenais organizētu noziedzīgu grupu izdarīto noziegumu veids, taču tās turpina nodarboties arī ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Pārraugāma problēma joprojām ir narkotiku tirdzniecība. Pēdējos gados Gruzijas iestādēm izdevās sekmīgi likvidēt Gruzijā bāzētās organizētās noziedzīgās grupas.

Gruzija ir veikusi pasākumus, kuri ir noteikti Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu, un ir pastiprinājusi starptautisko sadarbību, lai novērstu un apkarotu organizēto noziedzību. Laikus un efektīvi ir jāīsteno jaunā Valsts stratēģija par organizētās noziedzības apkarošanu 2017.–2020. gadam un Rīcības plāns 2017. un 2018. gadam. Ņemot vērā iepriekšējā gadā izteiktos ieteikumus, sekmīgi tiek īstenotas policijas reformas, kas attiecas uz izlūkdatos balstītu un uz sabiedrību vērstu kārtības uzturēšanu, kā arī vienotās noziegumu analīzes sistēmas izveide. Svarīgākajās dalībvalstīs ir norīkoti policijas atašeji, un tiek slēgti jauni tiesībaizsardzības nolīgumi. Lai turpinātu mazināt Gruzijas izcelsmes organizēto noziedzīgo grupu ietekmi uz ES, ir jāpaplašina policijas sadarbība ar dalībvalstīm, kuras visvairāk ietekmē organizētā noziedzība. 2018. gada martā ar Eiropolu tika noslēgts saprašanās memorands par drošu sakaru līniju un sadarbības nolīgums, un 2018. gada septembrī Eiropolā tika norīkots sadarbības koordinators. Ir pabeigtas sarunas par sadarbības nolīgumu ar *Eurojust*.

Kopumā Gruzijai ir labi rezultāti korupcijas apkarošanas reformu īstenošanas jomā, taču joprojām ir jāpanāk uzlabojumi saistībā ar augsto korupcijas līmeni un pilsoniskās sabiedrības līdzdalības palielināšanu. Īpašumu deklarāciju pārbaudes mehānisms, kas ieviests 2017. gada janvārī, ir efektīvi īstenots, un ES atbalstīs to arī turpmāk. Lai gan Gruzija 2018. gada jūlijā

par valsts līdzekļu atguves dienestu izraudzījās galvenā prokurora biroja Eiropas integrācijas un sadarbības ar starptautiskām organizācijām nodaļu, būtu jāizveido neatkarīgs valsts līdzekļu atgūšanas dienests.

Kopumā vīzu režīma liberalizācijas kritēriji joprojām tiek izpildīti. Lai gan ar neatbilstīgu migrāciju saistīto problēmu risināšanai ir ieviesti konkrēti pasākumi, ir nepieciešami tūlītēji papildu pasākumi, lai reaģētu uz šīm problēmām, tostarp nepamatotu patvēruma pieteikumu skaita pieaugumu. Jāveic pasākumi šādās jomās:

- jāstiprina operatīvā sadarbība ar iesaistītajām valstīm, lai ātrāk samazinātos nepamatotu patvēruma pieteikumu skaits, kurus Šengenas un asociēto valstu zonas valstīs iesniedz Gruzijas valstspiederīgie;
- jāstiprina robežkontrole, vienlaikus pilnīgi ievērojot pamattiesības;
- jāturpina rīkot informācijas kampaņas par tiesībām un pienākumiem, ceļojot bez vīzas;
- jāturpina stiprināt pārrobežu sadarbību tiesībaizsardzības jomā, lai cīnītos pret Gruzijas izcelsmes organizētajām noziedzīgajām grupām;
- prioritārā kārtā jāpabeidz reforma, kas vērsta uz izlūkdatos balstītu kārtības nodrošināšanu, un vienotās noziegumu analīzes sistēmas izveide;
- jāturpina stiprināt korupcijas apkarošanas sistēmu, citstarp izveidojot neatkarīgu valsts līdzekļu atgūšanas dienestu.

Ukraina

Integrēta robežu pārvaldība, migrācijas pārvaldība un patvēruma politika

Ar neatbilstīgu migrāciju saistītās problēmas — laika periodā no 2016. gada līdz 2017. gadam ieceļošanas atteikumu skaits palielinājās par 47 % (no 22 495 atteikumiem līdz 33 105 atteikumiem). Ukrainas valstspiederīgo nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits 2017. gadā nedaudz (par 13 %) pieauga (33 485), salīdzinot ar 2016. gadu (29 570). Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras dati liecina, ka laikposmā no 2017. gada pirmā pusgada līdz 2018. gada pirmajam pusgadam ir ievērojami kāpis ieceļošanas atteikumu skaits, bet nav pieaudzis nelikumīgas uzturēšanās gadījumu skaits. Patvēruma pieteikumu skaits 2018. gada pirmajā pusgadā ir samazinājies par 9 % — Ukrainas valstspiederīgie bija iesnieguši 4710 pieteikumu, salīdzinot ar to pašu periodu 2017. gadā, kad tika iesniegti 5280 pieteikumu. Kopējais patvēruma pieteikumu skaits visā 2017. gadā bija 10 075, tas ir par 19 % mazāks nekā 2016. gadā, kad tika iesniegti 12 460 patvēruma pieteikumu. Patvēruma atzīšanas līmenis 2016. gadā bija 20,41 % un 2017. gadā — 16,24 %. Sadarbība atpakaļuzņemšanas un atgriešanās jomā norit bez sarežģījumiem un būtu jāturpina. Atgriešanas rādītājs ir saglabājies nemainīgs (2017. gadā apmēram 79 %) — 2017. gadā Ukrainā faktiski atgriezās 25 330 Ukrainas valstspiederīgo.

Integrēta robežu pārvaldība joprojām ir neapmierinoša, un aģentūru sadarbība vēl aizvien nav pietiekama. Ir pabeigts pašreizējās integrētas robežu pārvaldības stratēģijas vidusposma novērtējums, un ir sākta jaunas stratēģijas sagatavošana 2020.–2025. gadam, kā arī 2019. gada pavasarī ir plānots pabeigt rīcības plānu. Ukraina īstenoja valsts līmeņa informācijas kampaņu, kuras mērķis ir skaidrot ar bezvīzu režīmu saistītās tiesības un pienākumus.

Sabiedriskā kārtība un drošība

Organizētās noziedzības jomā Ukraina joprojām ir tranzītvalsts, caur kuru ES tiek ievestas dažādas nelikumīgas preces. Ukrainas izcelsmes organizētās noziedzīgās grupas turpina nodarboties ar krāpšanu akcīzes nodokļa jomā, jo īpaši ar nelikumīgu tabakas izstrādājumu ražošanu un kontrabandu uz ES. Ir jāpievērš uzmanība aktīvajām kontrabandistu grupām, kuras Ukrainas valstspiederīgie vada no Turcijas un Grieķijas, izmantojot Rietumbalkānu maršrutu. Ārkārtīgi sarežģītās digitāla rakstura darbībās arvien aktīvāk iesaistās kibernoziedznieki, kuri ir Ukrainas valstspiederīgie (jo īpaši krievu valodā runājoši).

Ukraina ir veikusi dažus pasākumus, kuri ir noteikti Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu. Ir izveidota Pretkorupcijas augstā tiesa, taču tā vēl nestrādā ar pilnu slodzi. Ir sākts pretkorupcijas tiesas tiesnešu atlases process, un to ir paredzēts pabeigt 2019. gada sākumā. Pretkorupcijas tiesas tiesnešu atlasei ir norīkota starptautisku ekspertu grupa (Starptautisko ekspertu publiskā padome), taču tai nav pietiekamas piekļuves informācijai. Ir izveidota valsts amatpersonu elektronisko īpašumu deklarāciju automatizētas pārbaudes sistēma, un pārbaudes programmatūra patlaban nodrošina sistēmas savienojamību ar vairākumu valsts reģistru. Neraugoties uz šo sasniegumu, ir vajadzīgi papildu pasākumi, lai izveidotu pilnīgi funkcionētspējīgu pārbaudes sistēmu un efektīvi apstrādātu vēl neapstrādātās īpašumu deklarācijas. Ukrainas valsts policijā nesen tika izveidota jauna organizētās noziedzības apkarošanas nodaļa, tādējādi pastiprinot centienus apkarot organizēto noziedzību.

Vēl aizvien nav īstenoti visi pasākumi, kuri ir noteikti Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu. Ukraina līdz šim nav atsaukusi 2017. gada martā veiktos tiesību aktu grozījumus, ar kuriem īpašumu deklarācijas iesniegšanas pienākumu attiecina arī uz korupcijas apkarošanas aktīvistiem. Bažas rada pēdējos gados notikušie pastāvīgie uzbrukumi pilsoniskās sabiedrības locekļiem, kuri atklāj korupciju. Šo uzbrukumu izmeklēšana notiek lēni. Korupcijas apkarošanas iestādes — Valsts korupcijas apkarošanas birojs un Korupcijas apkarošanas specializētā prokuratūra — joprojām darbojas, taču nav reaģēts uz bažām par šo iestāžu darba efektivitāti un neatkarību. Bažas raisa ieilgusī Valsts korupcijas apkarošanas biroja revīzija, ko veic politisku apsvērumu dēļ iecelti revidenti un kura var mazināt biroja ietekmi. Birojam joprojām nav atļauta neatkarīga sarunu noklausīšanās. Tā spēju veikt sarežģītu korupcijas lietu efektīvu izmeklēšanu mazina tas, ka Korupcijas novēršanas valsts aģentūra nepiešķir tiešu automatizētu piekļuvi savai īpašumu deklarāciju datubāzei, kā arī tas, ka ir saīsināti kriminālizmeklēšanai noteiktie termiņi (ieviesti 2017. gadā un nostiprināti 2018. gada septembrī).

Kopumā vīzu režīma liberalizācijas kritēriji joprojām tiek izpildīti. Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu Komisija norādīja, ka, ņemot vērā nesenos notikumus, ir nepieciešami tūlītēji pasākumi, lai nodrošinātu iepriekš veikto reformu pilnvērtīgu īstenošanu un noturību, jo īpaši attiecībā uz korupcijas apkarošanas kritēriju. Tomēr daži Pirmajā ziņojumā saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu sniegtie ieteikumi nav īstenoti, tāpēc ir jāveic tūlītēji pasākumi, lai nodrošinātu korupcijas apkarošanas kritērija nepārtrauktu izpildi. Tūlītēji pasākumi ir jāīsteno arī nolūkā risināt ar neatbilstīgu migrāciju saistītās problēmas. Jāveic pasākumi šādās jomās:

- jāstiprina operatīvā sadarbība ar iesaistītajām valstīm, lai ātrāk mazinātu Ukrainas valstspiederīgo neatbilstīgu migrāciju uz Šengenas un asociēto valstu zonas valstīm;
- jāturpina rīkot informācijas kampaņas par tiesībām un pienākumiem, ceļojot bez vīzas;

- nekavējoties jāatceļ grozījumi, ar kuriem paplašina īpašumu deklarēšanas pienākumu, attiecinot to arī uz pilsonisko sabiedrību, un jānodrošina, ka pilsoniskā sabiedrība var pildīt savu uzdevumu bez liekas iejaukšanās;
- jānodrošina korupcijas apkarošanas iestāžu sistēmas neatkarība, efektivitāte un ilgtspēja, citstarp panākot, ka Augstā pretkorupcijas tiesa drīz sāk strādāt ar pilnu slodzi un ka Starptautisko ekspertu publiskā padome var pienācīgi iesaistīties atlases procesā;
- jāatjauno Korupcijas apkarošanas specializētās prokuratūras neatkarība un uzticamība;
- jāizveido pilnībā funkcionētspējīga īpašumu deklarāciju pārbaudes sistēma, jo īpaši nodrošinot automatizētu piekļuvi visiem pārējiem reģistriem un datubāzēm, lai panāktu pārliecinošu faktiski pārbaudīto deklarāciju rādītāju;
- jāstiprina valsts policijas spējas un jāuzlabo tiesībaizsardzības iestāžu sadarbība, lai aktīvāk izskaustu organizēto noziedzību, jo īpaši kibernoziegumus.

III. Secinājumi

Atbilstīgi Regulas (ES) 2018/1806 8. panta 4. punktam, kurā noteikts, ka Komisijai jāpārrauga tas, vai trešās valstis nepārtraukti pilda ar vīzu režīma liberalizāciju saistītās prasības, un par to jāziņo, Komisija, pamatojoties uz šajā ziņojumā izklāstīto analīzi un pievienoto dienestu darba dokumentu, tāpat kā pirmajā ziņojumā uzskata, ka attiecīgo valstu vīzu režīma liberalizācijas prasības joprojām tiek izpildītas. Šajā ziņojumā ir apzināti papildu pasākumi, dažos gadījumos arī tūlītēji pasākumi, kas konkrētām valstīm jāveic konkrētās jomās, lai nodrošinātu kritēriju nepārtrauktu izpildi. Attiecībā uz gadījumiem, kad kāda no prasībām vairs netiek pildīta, regulā ir izklāstītas procedūras, ko piemēro, lai uz laiku apturētu atbrīvojumu no vīzas prasības attiecīgās trešās valsts valstspiederīgajiem. Papildus tam ir jānodrošina, lai arī visi pārējie kritēriji tiktu nepārtraukti izpildīti.

Rietumbalkānu reģiona un Austrumu partnerības valstis turpināja veikt pasākumus, lai risinātu ar **neatbilstīgu migrāciju** saistītās problēmas. Taču, lai panāktu uzlabojumus un rezultātu noturīgumu, ir nepieciešami papildu centieni. **Moldovas** un **Gruzijas** gadījumā bažas rada **nepamatotu patvēruma pieteikumu** skaita pieaugums. Ir konstatēts, ka palielinās neatbilstīgas migrācijas plūsmas no **Ukrainas, Serbijas**, kā arī **Bosnijas un Hercegovinas.** Albānija ir veikusi efektīvus pasākumus, tomēr, lai nodrošinātu uzlabojumus un rezultātu noturīgumu, ir nepieciešami turpmāki centieni. Visās Rietumbalkānu reģiona un Austrumu partnerības valstīs sadarbība atpakaļuzņemšanas un atgriešanas jomā joprojām norit bez sarežģījumiem, atgriešanas rādītāji kopumā ir augsti, un šāda sadarbība būtu jāturpina. Tomēr joprojām ir nepieciešami uzlabojumi, jo īpaši attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo atpakaļuzņemšanu Serbijas gadījumā.

Ātri noslēgtie statusa nolīgumi ar Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru arī nodrošinās stingrāku atbalstu neatbilstīgas migrācijas pārvaldībai, lai gan galvenā atbildība par robežu pārvaldību joprojām paliek Rietumbalkānu reģiona partnervalstu kompetencē. Pirmā šādu statusa nolīgumu noslēdza Albānija; nolīgumi ar Serbiju un bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku ir parafēti. Vēl ir jāpabeidz procedūras, lai varētu ātri parafēt nolīgumus ar Melnkalni un Bosniju un Hercegovinu.

Lai nodrošinātu labu migrācijas pārvaldību un drošības vidi, kas ir kritēriju izpildes priekšnosacījums, Komisija mudina **nodrošināt atbilstību ES vīzu politikai**. Tas jo īpaši attiecas uz Serbiju.

Rietumbalkānu reģiona un Austrumu partnerības valstis turpināja veikt **organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas** pasākumus. Tomēr ir nepieciešami vēl stingrāki pasākumi. Organizētās noziedzīgās grupas no šīm valstīm turpina aktīvi nodarboties ar nelikumīgu šaujamieroču un dažādu nelikumīgu preču (jo īpaši narkotiku un tabakas izstrādājumu) tirdzniecību, noziedzīgiem nodarījumiem pret īpašumu, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, cilvēku tirdzniecību, migrantu kontrabandu un kibernoziegumiem.

Pirmajā ziņojumā tika norādīts, ka **Moldovai** jāveic tūlītēji pasākumi, lai nepārtraukti īstenotu kritērijus attiecībā uz **korupcijas apkarošanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu**, kā arī saglabātu reformu noturīgumu. Lai gan **Moldova** ir īstenojusi dažus pasākumus, lai apkarotu **nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju**, valstij ir **steidzami** jāveic tūlītēji pasākumi, lai nodrošinātu **korupcijas apkarošanas** kritērija izpildi. Pirmajā ziņojumā tika norādīti arī tūlītēji pasākumi, kas jāveic **Ukrainai, lai saglabātu** ar iepriekšējām reformām ieviestos **pretkorupcijas pasākumus** un lai varētu panākt turpmāku progresu. Kaut gan daži pasākumi ir īstenoti, ir nepieciešami papildu centieni, lai nodrošinātu iepriekš veikto reformu pilnvērtīgu īstenošanu un noturību un izpildītu **atlikušos** ieteikumus.

Vīzu režīma liberalizācijas kritēriju izpilde ir nepārtraukts un pastāvīgs process. Pārraudzība tiks turpināta, citstarp rīkojot augstāko amatpersonu sanāksmes, regulāras Tieslietu, brīvības un drošības apakškomitejas sanāksmes, ES un bezvīzu režīma valstu dialogus, kā arī — attiecīgos gadījumos ar Rietumbalkānu reģiona valstīm — sarunas par pievienošanos ES.